

Udsatte ledige risikerer at blive glemt ved genåbning af landet

Det kan have store konsekvenser for udsatte ledige, når fx deres praktikforløb på en virksomhed går i stå, som de gjorde, da landet lukkede ned på grund af corona-krisen. De risikerer at blive parkeret endnu længere fra arbejdsmarkedet, hvis kommunerne kun prioriterer de nyledige, når landet åbner igen, mener Cabi-direktør Mette Rønnau.

For to måneder siden lukkede statsminister Mette Frederiksen (S) landet ned for at bekæmpe den verdensomspændende corona-pandemi. Det mærkede erhvervslivet øjeblikkeligt, og ifølge tal fra Beskæftigelsesministeriet er ledigheden steget med over 50.000 personer siden krisen begyndte.

Med nedlukningen af samfundet blev også kommunernes indsats for at få udsatte ledige i beskæftigelse suspenderet midlertidigt. I praksis har det betydet, at fx aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, som har udfordringer ud over ledighed, har oplevet, at det forløb, de var i gang med, blev sat på pause eller helt afbrudt.

Direktør: Fokus på nye ledige kan koste for udsatte

Anden fase af genåbningen er lige på trapperne, og når beskæftigelsesindsatsen åbner igen, er det særdeles vigtigt, at kommunerne også prioriterer de ledige, som er længst væk fra arbejdsmarkedet. Deres udvikling risikerer at gå helt i stå, hvis kommuner fokuserer for ensidet på de nye ledige, som er kommet til under krisen. Det forklarer Mette Rønnau, direktør i videns- og netværkshuset Cabi.

”I medierne og den offentlige debat har der været enormt fokus på de mange, som har mistet jobbet under krisen. Det er på sin vis naturligt, og for kommunerne kan det virke oplagt at satse på, at få de nye ledige hurtigt tilbage i job. Men fra andre kriser ved vi også, at de nye ledige, som kommer i gang igen, hurtigt vil søge videre til nye job. Og i processen med at få gang i beskæftigelsen igen, må vi ikke glemme de udsatte ledige, som også er blevet hårdt ramt af denne krise, og vi skal hurtigst muligt have deres indsats i gang,” siger Mette Rønnau.

Udsatte har mistet netværk ved nedlukning

For at komme tættere på arbejdsmarkedet og afprøve fx sociale og faglige kompetencer kommer udsatte ledige stadig oftere i virksomhedsrettede forløb som eksempelvis arbejdsprøvning eller virksomhedspraktik. Og det er disse aktiviteter, som for langt de flestes tilfælde er blevet sat på pause eller afbrudt.

”I vores løbende dialog med jobcentre og virksomheder hører vi, at der er en stor bekymring for, hvad nedlukningen gør ved udsatte lediges ve og vel. Det er ofte mennesker, som har været ledige i årevis, og der er ingen tvivl om, at nedlukningen af beskæftigelsesindsatsen har ramt dem hårdt. De har måske mistet en livline til deres netværk på den virksomhed, hvor de var i praktik, og de daglige rammer og rutiner, som er så vigtige for eksempelvis mennesker med psykiske problemer er forsvundet. Samtidig reagerer mange særligt kraftigt, når de udsættes for den usikkerhed og bekymring, som hele den her situation medfører og det kan genaktivere deres angst, psykiske lidelser og misbrug. Derfor er det helt afgørende at de ikke mister deres sociale kontakter og netværk i denne tid,” siger Mette Rønnau.

Risikerer tilbageskridt i deres udvikling

Hun forklarer videre, at når borgere fra kanten af arbejdsmarkedet skal i job, så kræver det et langt sejt træk. Det tager tid at udvikle arbejdsevnen. Det kræver tålmodighed og høj faglighed fra medarbejderne i landets jobcentre at iværksætte jobrettede indsatser med passende skridt, hvor det samtidig er muligt at håndtere og mestre fx

misbrugsproblematikker, psykiske vanskeligheder eller sociale udfordringer på hjemmefronten. Men selvom det tager tid og ressourcer, må de udsatte ledige ikke blive glemt, mener Mette Rønnau.

”Vi ved fra forskningen, at kontinuerlige fremskridt er helt afgørende for mennesker i udsatte positioner, og vi ved også, at hvis de ikke får tilbud, som sikrer de fremskridt, så går deres udvikling i retning af arbejdsmarkedet ikke bare i stå. Den forværres, og de kommer endnu længere væk fra arbejdsmarkedet. Derfor er det så vigtigt, at kommunerne også prioriterer de udsatte ledige, når beskæftigelsesindsatsen kommer i gang igen,” siger hun.

Et godt værktøj til at få udsatte ledige i gang på en arbejdsplads er gennem mentorordninger, hvor den udsatte har en mentor at støtte sig op ad i det daglige. Men i 2018 blev kommunernes mulighed for at få refusion fra staten for deres udgifter til mentorordninger fjernet, og det fik kommunernes brug af mentorordninger til at falde.

”Vi ved fra vores dialog med jobcentre og virksomheder, at mange virksomheder gerne vil have deres praktikanter tilbage, fordi de ved, hvor vigtigt det er for dem at være en del af en virksomhed. Men selvom de gerne vil, kan det være svært, hvis de samtidig er blevet økonomisk pressede under krisen. Derfor kan det være en overvejelse værd at skruer op for mentorordningerne igen,” siger Mette Rønnau.

Direktør: Suspendér rimelighedskrav

Hun forklarer desuden, at det bør overvejes at lempe på rimelighedskravet og merbeskæftigelseskravet. Det er krav, som sætter begrænsninger på, hvor mange personer, som virksomheder må have i virksomhedspraktik eller løntilskud i forhold til, hvor mange ordinært ansatte virksomheden har.

”Mange af de virksomheder, som er rigtig gode til at tage imod udsatte ledige er små og mellemstore virksomheder. Men de har måske været lukningstruede, og været nødt til at afskedige medarbejdere, og må nu ikke tage praktikanter ind. Derfor kan det være en ide at lempe på de to bestemmelser i de næste seks måneder, når det gælder udsatte ledige. For det vil være rigtig ærgerligt, hvis disse krav gør, at vi mister nogle af de rigtig gode praktikværter,” siger Mette Rønnau og pointerer, at næste skridt i givet fald vil være at tage stilling til, *hvordan* disse lempelser så skal skrues sammen.

KONTAKT

- Kommunikationschef Ea Nielsen, Cabi: 4128 4126 / eni@cabiweb.dk

Om Cabi

Cabi er et nonprofit videns-, netværks-, og formidlingshus med bevilling fra Beskæftigelsesministeriet. Vi arbejder for et socialt ansvarligt arbejdsmarked, hvor mennesker og virksomheder lykkes. Det gør vi ved at stille brugbar viden og operationelle værktøjer til rådighed for virksomheder og kommuner, der ønsker at fremme:

- Udsatte menneskers muligheder for job og uddannelse.
- Udsatte medarbejders muligheder for at blive i deres job.
- Trivsel og forebyggelse af nedslidning på arbejdsmarkedet.